

RIKSDAGENS SVAR 102/2009 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring och temporär ändring av yrkeshögskolelagen

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om ändring och temporär ändring av yrkeshögskolelagen (RP 26/2009 rd).

Beredning i utskott

Kulturutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (KuUB 6/2009 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalanden:

1. Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp hur antalet studieplatser vid yrkeshögskolorna förändras, hur utbildningsinnehållen utvecklas och hur de studerande kommer in på arbetsmarknaden.

2. Riksdagen förutsätter att resultaten av försöket med terminsavgifter vid yrkeshögskolorna utvärderas noggrant och att bedömningskriterierna läggs fast så snart som möjligt.
3. Riksdagen förutsätter att situationen inom hälsovården för studerande vid yrkeshögskolorna följs upp.
4. Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar hur yrkeshögskolorna ordnar idrott och motion för de studerande och i förekommande fall vidtar åtgärder för att förbättra möjligheterna för idrott och motion.

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag

om ändring och temporär ändring av yrkeshögskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i yrkeshögskolelagen av den 9 maj 2003 (351/2003) 3 §, 4 § 1 mom., 7 och 9 §, 11 § 1 mom., rubriken för 13 § och 13 § 4 mom., 17 §, 18 § 1 mom., 20—23, 26, 27, 29—31 och 41 §, 42 § 1 och 2 mom. samt 42 a §,

av dem 18 § 1 mom. och 20 § sådana de lyder i lag 411/2005, 26 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 411/2005 samt 41 och 42 a § sådana de lyder i lag 413/2005, samt

fogas till lagen temporärt en ny 26 b § samt till lagen nya 43 a och 43 b § som följer:

3 §

Yrkeshögskolornas självstyrelse och medlemmar

En yrkeshögskola har självstyrelse i fråga om sina inre angelägenheter.

En yrkeshögskolas lärare i huvudsyssla, övriga personal i huvudsyssla och studerande i utbildning som leder till examen hör till yrkeshögskolan som dess medlemmar. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om vem som är anställd i huvudsyssla.

4 §

Yrkeshögskolornas uppgifter

Yrkeshögskolorna har till uppgift att meddela sådan högskoleundervisning för yrkesinriktade expertuppgifter som baserar sig på arbetslivets och arbetslivsutvecklingens krav samt på forskning och konstnärliga och kulturella utgångspunkter, att stödja individens yrkesutveckling och att bedriva tillämpat forsknings- och utvecklingsarbete som betjänar yrkeshögskoleundervisningen samt stöder arbetslivet och den regionala utvecklingen och tar hänsyn till näringsstrukturen i regionen samt att bedriva konstnärlig verksamhet. Då yrkeshögskolorna fullgör sina uppgifter ska de främja livslångt lärande.

7 §

Utbildningsuppgift

I en yrkeshögskolas utbildningsuppgift bestäms, enligt vad som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet, yrkeshögskolans verksamhetsområde, undervisningsspråk och verksamhetsorter.

Tillstånd att ändra en yrkeshögskolas utbildningsuppgift i fråga om verksamhetsorterna beviljas av undervisningsministeriet.

9 §

Utvärdering av kvaliteten

Till en yrkeshögskolas uppgifter hör att ansvara för kvaliteten och den fortlöpande utvecklingen av den utbildning och övriga verksamhet som yrkeshögskolan ordnar. Yrkeshögskolan ska utvärdera sin utbildning och övriga verksamhet och bedöma hur verkningsfulla de är. Yrkeshögskolan ska också regelbundet delta i extern utvärdering av verksamheten och kvalitetssystemen och publicera resultaten av utvärdering som den har ordnat.

I anslutning till undervisningsministeriet finns som ett oavhängigt sakkunnigorgan ett råd för utvärdering av högskolorna, som det föreskrivs närmare om genom förordning av statsrådet.

11 §

Styrelsen

Rektorn är ordförande för styrelsen. Dessutom är yrkeshögskolans övriga ledning, lärare i huvudsyssla, övriga personal i huvudsyssla och studerande i utbildning som leder till examen samt näringslivet och det övriga arbetslivet företrädare i styrelsen.

13 §

Rektor, prorektor och den övriga högsta ledningen

En yrkeshögskola kan ha en eller flera prorektorer enligt vad yrkeshögskolans huvudman beslutar. Prorektorerna och den högsta ledningen i övrigt utnämns eller anställs av yrkeshögskolans huvudman.

17 §

Undervisningen i yrkeshögskolorna

En yrkeshögskola meddelar inom ramen för sin utbildningsuppgift undervisning som leder

till högskoleexamen, yrkesinriktad specialiseringsundervisning och annan vuxenutbildning samt öppen yrkeshögskoleundervisning. En del av den undervisning som syftar till examen kan ordnas på arbetsplatser.

Yrkeshögskolan kan ordna avgiftsfri utbildning för invandrare som syftar till att ge de studerande språkliga och andra färdigheter som behövs för yrkeshögskolestudier. Bestämmelser om utbildningens omfattning utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

18 §

Examina och grunderna för examina

Vid yrkeshögskolorna kan avläggas yrkes- högskoleexamina och högre yrkeshögskoleexamina. Yrkeshögskoleexamina är högskoleexamina och högre yrkeshögskoleexamina är högre högskoleexamina. Bestämmelser om examinas ställning i systemet för högskoleexamina utfärdas genom förordning av statsrådet.

— — — — —

20 §

Behörighet för yrkeshögskolestudier

Till studier som leder till yrkeshögskoleexamen kan antas den som har avlagt eller fullgjort

1) gymnasiets lärokurs eller en examen som avses i lagen om anordnande av studentexamen (672/2005),

2) yrkesinriktad grundexamen eller motsvarande tidigare studier, enligt vad som närmare föreskrivs genom förordning av undervisningsministeriet,

3) sådan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen, specialyrkesexamen eller motsvarande tidigare examen som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998), enligt vad som närmare föreskrivs genom förordning av undervisningsministeriet, eller

4) utländsk utbildning som i landet i fråga ger behörighet för högskolestudier.

Till studier som leder till yrkeshögskoleexamen kan det antas också andra än i 1 mom. avsedda personer som yrkeshögskolan anser ha

tillräckliga kunskaper och färdigheter för studierna.

Till studier som leder till högre yrkeshögskoleexamen kan antas den som har avlagt lämplig yrkeshögskoleexamen eller någon annan lämplig högskoleexamen och som efter avlagd examen har minst tre års arbetserfarenhet inom branschen i fråga. Den arbetserfarenhet som krävs ska vara förvärvad före ingången av den termin då utbildningen börjar. Inom hantverk och konstindustri, mediekultur och bildkonst, teater och dans och inom musik kan det i stället för arbetserfarenhet fordras konstnärlig verksamhet av motsvarande omfattning. För personer som har avlagt examen på institutnivå eller examen inom yrkesutbildning på högre nivå och som senare avlagt lämplig högskoleexamen kan såsom arbetserfarenhet också godtas arbetserfarenhet inom branschen i fråga från tiden före högskoleexamen.

21 §

Antal studerande

En yrkeshögskola beslutar om det antal studerande som årligen antas till yrkeshögskolan, om inte något annat följer av 8 § 3 mom.

22 §

Antagning av studerande och mottagande av studieplats

Respektive yrkeshögskola beslutar om grunderna för antagning av studerande och om ordnande av urvalsprov. Likvärdiga antagningsgrunder ska tillämpas på de sökande. De sökande får på grundval av olika utbildningsbakgrund delas in i grupper vid antagningen. Likvärdiga antagningsgrunder ska då tillämpas på de sökande i en och samma grupp.

Antagningen av studerande till yrkeshögskolorna ordnas med hjälp av gemensam ansökan och med utnyttjande av det antagningsregister som avses i lagen om antagningsregistret och studentexamensregistret (1058/1998), om inte något annat föreskrivs genom förordning av

statsrådet. Närmare bestämmelser om genomförandet av antagningen av studerande och om gemensam ansökan utfärdas genom förordning av statsrådet.

De studerande antas av en yrkeshögskola enligt vad som vid behov föreskrivs genom förordning av statsrådet. En studerande får ta emot endast en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen bland de utbildningar som börjar samma termin och som omfattas av universitetens och yrkeshögskolornas riksomfattande gemensamma ansökningsförfarande. Med termin avses höstterminen och vårterminen. Höstterminen börjar den 1 augusti och slutar den 31 december, och vårterminen börjar den 1 januari och slutar den 31 juli. Den som har antagits som studerande ska inom den tid som anges i yrkeshögskolans antagningsmeddelande meddela yrkeshögskolan att han eller hon tar emot studieplatsen. Om den som har antagits som studerande inte lämnar detta meddelande inom utsatt tid, går studieplatsen förlorad. Den som har antagits till fler än en utbildning som leder till högskoleexamen vid universitet och yrkeshögskolor, ska lämna meddelande endast till den utbildning där han eller hon tar emot studieplatsen.

Den som har ansökt om att bli antagen som studerande får hos yrkeshögskolans styrelse skriftligen söka rättelse i antagningsbeslutet inom 14 dagar från delfåendet av beslutet. Resultatet av antagningen får inte med anledning av ett rättelseyrkande ändras till nackdel för den som har antagits som studerande. Närmare bestämmelser om förfarandet utfärdas genom förordning av statsrådet.

23 §

Inskrivning

De som har antagits som studerande och meddelat att de tar emot sina studieplatser ska på det sätt som yrkeshögskolan bestämmer anmäla sig till yrkeshögskolan, varefter de antecknas som studerande. De studerande ska varje läsår anmäla sig som närvarande eller frånvarande på det sätt som yrkeshögskolan bestämmer. De stude-

rande kan av grundad anledning ändra sin närvaro- eller frånvaroanmälan under läsåret.

26 §

Undervisningens avgiftsfrihet

Den undervisning som leder till yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen och urvalsproven i anslutning till antagningen av studerande är avgiftsfria för de studerande.

Av andra sökande än de som söker till en utbildning som ges på finska eller svenska kan det krävas att de genomgår internationella avgiftsbelagda tester. Yrkeshögskolan kan ta ut avgifter för annan verksamhet än sådan som avses i 1 mom. Närmare bestämmelser om avgifter utfärdas genom förordning av statsrådet med iakttagande av vad som bestäms om offentlighetslika prestationer i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992)

Om en avgift som avses i denna lag och som tas ut hos en studerande inte har betalats på förfallodagen, får årlig dröjsmålsränta tas ut från förfallodagen på det sätt som bestäms i räntelagen (633/1982). En avgift får drivas in genom utsökning utan dom eller beslut på det sätt som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

26 b §

Avgift för utbildningsprogram

En yrkeshögskola kan utan hinder av 26 § ta ut avgifter av studerande som antagits till ett för yrkeshögskolan fastställt utbildningsprogram på främmande språk som leder till högre yrkeshögskoleexamen. Uttag av avgifterna förutsätter att yrkeshögskolan har ett stipendiesystem som vid behov kan användas för stöd som beviljas för studier inom ramen för ett avgiftsbelagt utbildningsprogram.

Avgift kan dock inte tas ut hos medborgare i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller hos personer som jämfställs med medborgare i Europeiska unionen med stöd av Europeiska gemenskapens lagstiftning eller

ett avtal som Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart. Avgift får heller inte tas ut hos den som enligt utlänningslagen (301/2004) har permanent uppehållsrätt i Finland.

27 §

Bedömning och rättelse av studieprestationer

En studerande har rätt att få veta hur bedömningsgrunderna har tillämpats på hans eller hennes studieprestationer. Bestämmelser om förfaringssättet utfärdas genom förordning av statsrådet.

En studerande som är missnöjd med bedömningen av sina studieprestationer eller med tillgodoräkandet av studier som han eller hon fullgjort annanstans eller kunskaper som visats på annat sätt, får muntligen eller skriftligen begära rättelse hos den lärare som utfört bedömningen eller fattat beslutet om tillgodoräkande. Ett rättelseyrkande ska framställas inom 14 dagar från den tidpunkt då den studerande har haft tillfälle att ta del av bedömningsresultaten och av tillämpningen av bedömningsgrunderna.

En studerande som är missnöjd med ett beslut som avses i 2 mom. kan skriftligen söka rättelse i beslutet hos yrkeshögskolans examensnämnd inom 14 dagar från det att han eller hon har fått del av det.

Närmare bestämmelser om examensnämndens uppgifter och sammansättning utfärdas genom förordning av statsrådet.

29 §

Lärare och övrig personal

Vid en yrkeshögskola finns tjänster och befattningar som överlärare och lektor.

En yrkeshögskola kan ha timplärare och föreläsare.

Yrkeshögskolan utnämner eller anställer yrkeshögskolans personal, med undantag för rektor, prorektorerna och den högsta ledningen i övrigt.

30 §

Lärarnas behörighetsvillkor och uppgifter

Bestämmelser om behörighetsvillkoren och uppgifterna för lärarna vid yrkeshögskolorna utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

31 §

Personalens ställning i kommunala och privata yrkeshögskolor

I fråga om tjänster och tjänsteinnehavare vid en kommunal yrkeshögskola tillämpas bestämmelserna i kommunallagen (365/1995) och i lagen om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003), om inte något annat föreskrivs i denna lag.

I fråga om de anställda vid en privat yrkeshögskola tillämpas vad som föreskrivs i arbetsavtalslagen (55/2001), om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Ändring i en yrkeshögskolas beslut som gäller anställning i tjänsteförhållande eller uppsägning eller hävande av ett tjänsteförhållande söks på det sätt som föreskrivs i kommunallagen. På en yrkeshögskolas beslut som gäller anställning i arbetsavtalsförhållande eller uppsägning eller hävande av ett arbetsavtalsförhållande ska arbetsavtalslagen tillämpas.

41 §

Förvaltningsförfarande och offentlighet

När en yrkeshögskola eller en yrkeshögskolas studerandekår sköter offentliga förvaltningsuppgifter ska förvaltningslagen (434/2003) tillämpas. Förvaltningslagens bestämmelser om jäv tillämpas i all verksamhet vid yrkeshögskolan. Bestämmelserna i 28 § 1 mom. 5 och 6 punkten i förvaltningslagen tillämpas dock inte på samfund som hör till yrkeshögskolan, med undantag för ärenden där yrkeshögskolans och samfundets intressen strider mot varandra eller när en opartisk behandling av ärendet kräver det.

På offentlighet i yrkeshögskolornas och huvudmännens och dessa skolors studerandekårs verksamhet enligt denna lag tillämpas vad som i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) föreskrivs om offentligheten i de myndigheters verksamhet som avses i 4 § 1 mom. i nämnda lag.

42 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut som en yrkeshögskola har fattat i ett förvaltningsärende får sökas genom besvär hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets yrkeshögskolan har sitt huvudsakliga verksamhetsställe, och i övrigt enligt vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ett beslut som det kan sökas rättelse i enligt 22, 25 eller 27 § får inte överklagas genom besvär. Ändring i ett beslut som fattats vid rättelseförfarande får sökas genom besvär hos den förvaltningsdomstol som avses i 1 mom. I ett beslut som fattats vid rättelseförfarande och som gäller bedömning av studieprestationer och tillgodoskandandet av studier som fullgjorts annanstans eller kunskaper som visats på annat sätt får ändring dock inte sökas genom besvär.

42 a §

Studerandekåren

En yrkeshögskola har en studerandekår, till vilken yrkeshögskolans studerande som genomgår utbildning som leder till examen kan höra. Studerandekåren kan också godkänna andra studerande vid yrkeshögskolan som medlemmar.

Studerandekåren har till uppgift att välja studeranderepresentanter i yrkeshögskolans styrelse och i andra sådana kollegiala organ som avses i 12 § 2 mom. 4 punkten och att delta i yrkeshögskolans övriga verksamhet.

Studerandekåren har till uppgift att förbereda de studerande för ett aktivt, medvetet och kritiskt medborgarskap. Studerandekåren ska dessutom vara en förenande länk mellan sina medlemmar

samt främja deras samhälleliga, sociala, intellektuella och studierelaterade ambitioner och strävanden i anknytning till de studerandes roll i samhället.

Utgifterna för fullgörandet av studerandekårens uppgifter betalas med intäkter av studerandekårens egendom och dess verksamhet samt med medlemsavgifter som studerandekåren har rätt att påföra medlemmarna.

Studerandekåren har självstyrelse. För studerandekårens förvaltning finns fullmäktige och en styrelse. Närmare bestämmelser om studerandekårens förvaltning finns i studerandekårens stadgar som fastställs av rektorn.

Ändring i ett beslut som studerandekåren fattat med stöd av 2 mom. söks enligt vad som i 42 § bestäms om sökande av ändring i ett beslut av yrkeshögskolan.

Om inte något annat följer av denna lag tillämpas föreningslagen (503/1989) på studerandekårens verksamhet.

43 a §

Beredskapsplaner

Yrkeshögskolorna ska genom beredskapsplaner och förberedelser för verksamhet under undantagsförhållanden samt med andra åtgärder säkerställa att deras uppgifter kan skötas så störningsfritt som möjligt också vid undantagsförhållanden samt störningar och exceptionella situationer. Yrkeshögskolorna ska på begäran ge beredskapsplaner och lägesrapporter över störningar och exceptionella situationer till undervisningsministeriet.

Beredskapen övervakas av undervisningsministeriet. Om det konstateras brister i beredskapen, kan undervisningsministeriet ge anvisningar för hur bristerna ska avhjälpas.

43 b §

Samordning av den svenskspråkiga högskoleutbildningen

Bestämmelser om den delegation som har till uppgift att samordna och utveckla den svensk-

språkiga högskoleutbildningen finns i 92 § i universitetslagen (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 26 b § gäller fram till den 31 december 2014.

Utan hinder av 22 § 3 mom. tillämpas i fråga om en studerandes rätt att ta emot studieplats de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft fram till den 31 juli 2010.

Helsingfors den 16 juni 2009